KAREL HORKÝ

KDYŽ VESLA VYPADNOU...

KAREL HORKÝ:

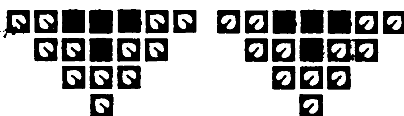
KDYŽ VESLA VYPADNOU...

 VERŠE.

NÁKLADEM B. KOČÍHO V PRAZE.
1906.

OBÁLKU A VNITŘNÍ VÝZDOBU
KNIHY KRESLIL V. H. BRUNNER.

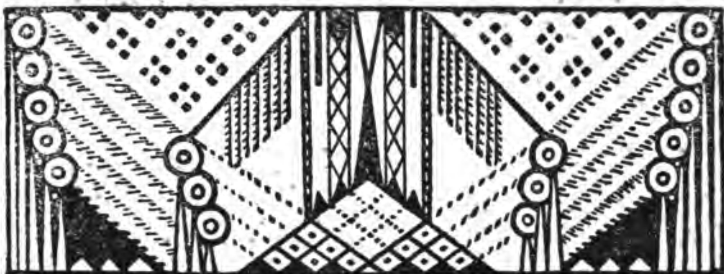
TYPOGRAFICKÁ ÚPRAVA A TISK
ZÁVODU »POLITIKY« V PRAZE.

804350-172

PANIČKO,

máte nekonečně ráda plané růže, divoké, nepěstované, tak jak rostou na kostrbatých stráních. Zde jsou. Vezměte si je, když je máte tak st-r-ašně ráda (vidíte, ještě slyším to Vaše »r«) a zůstaňte za ně »paničkou«, jako jsem Vám říkával, dokud bývalo teplo tam u Vás.

K. H.

ROZCESTÍ.

Krajina pustla, kterou jsme se brali,
srpnové růže přestaly už kvésti,
ohnivá koule zapadala v dáli,
když octli jsme se spolu na rozcestí.

Ze řeky lkala melodie bolná,
lupeny olší páchly hořkou vůní,
na větvích ptáci usínali zvolna,
když znaven chůzí lehl jsem si u ní.

Usnula hravě, přemožena mdlobou.
Dobrou noc ... temně zahučely splavy.
Únava těžká zmocnila se obou,
spali jsme spolu, hlava vedle hlavy.

Magický přísvit vpil se v moji líci,
přívalem jasu bezmála mne zalek;
nad krajem plály miliony svící,
to náhle měsíc vynořil se z dálek.

Na vlhké zemi tiše jsem se vztýčil,
horečným sněním měl jsem ústa zprahlá,
sen zašlých tužeb v duši zase vzklíčil,
neznámá síla k obzorům mne táhla.

Sen, proti němuž dlouho jsem se vzpouzel,
nade mnou nabyl suggestivní moci,
kontury výšek byly plny kouzel,
měsíc se vznášel fosforečnou nocí.

Rozpjal jsem ruce, cos mne táhlo výše,
kde přísvit luny ozařoval horu,
do bílých obrub vnořil jsem se tiše
a horečně se vpíjel do fosforu.

Vrcholek rostl, zabořil se v nebe,
v ohromnou pláni celý obzor splynul,
v těch bílých výškách viděl jsem sám sebe,
fosforem dálek výše jsem se šinul,

letěl jsem, letěl, vrcholky jsem přelít,
měsíční desky dotkl jsem se dlaní,
očima svýma hvězdám chtěl jsem čelit —
— — — — — — — — —
Milenka spala. Dopadl jsem na ni.

Dvě velké slzy leskly se jí v řasách.
„Ten měsíc" — řekla — „příšerně tak svítí.
Hrot ostré dýky ve snu po mně zasáh.
Mně zdálo se, že chceš mne opustiti . . ."

To tenkráte jsme spali na rozcestí.
Srpnové růže mřely v kraji chudém.
Do bílých výšek zahrozil jsem pěstí,
ji objal jsem a řekl: Dále půjdem.

JITRO V PYRENEJÍCH.

Kdož ví, kde jsme to leželi . . .
Člověk si plete jména . . .
Byly to zkrátka Španěly.
Ležel jsem v kupě sena.

Dneska už srdce nebolí.
Vzpomínka duši hřeje.
Pode mnou bylo údolí,
nade mnou Pyreneje.

Ležel jsem v klíně velehor,
vlepená lidská tečka . . .
Básník a tulák, nicka, škvor
s kočovnou touhou křečka.

Ze spaní cosi bublala
pode mnou horská říčka.
Skřivani — Jitro — Tralala — —
Otevřel tulák víčka.

Růžový povlak oblohy
rozmarně odkryl cípy.
Vyskočil tulák na nohy,
rozevřel chtivě chřípí.

Byl jako panna obzor čist,
přitisk se tulák na ni . . .
Jakýsi bílý alchymist
nad řekou míchal dlaní.

A bílé páry stoupaly,
růžový měly nádech,
lehtaly, chi chi, lehtaly — —
Protáh' se tulák v zádech.

Bylo mu tuze blaženě,
tak jako zřídka v žití . . .
V mžiku zas ležel na seně.
Lze mu to za zlé míti?

Zabořil hlavu do sena,
opřel si ruce o ni . . .
Seno je postel studená,
jenom když voní, voní . . .

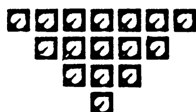
Ve zlaté výhni nad řekou
alchymist tavil stíny . . .
Tulák měl cestu dalekou,
škoda, že byl tak líný — —

Čekal, až slunce vyzlatí
dokola všecko kolem . . .
Chtěl se v tom zlatě ohřáti
s tuláckým svojím bolem.

Lidé se brali do polí,
krčil se tulák smíchy . . .
Lidičky, už to nebolí!
Chichichi, chichi, chichi!

Zpívalo cosi tuláku
z vyhřatých koutů nitra,
vyhřatých zlatem oblaků
pyrenejského jitra.

Spali tam tenkrát oba dva,
básník a tulák v seně,
tulák a básník, ty a já,
srdcem svým stejní v ceně . . .

VIDĚNÍ S CHRÁMU NOTRE DAME DE LA GARDE.

V ten letní den, kdy přístav zapáchal
číms nevýslovně těžkým, hnilobným,
měl západ slunce barvu krvavou
a zdálo se, že rudé výpary
se provalují z boků parníků.
Veliká Marseille, noha Francie,
ležela dole, v hloubkách pode mnou,
a pod svou vlažnou, vlhkou pokrývkou,
vyhřatou vilným teplem západu,
se těžkopádně rozvalovala,
tak jak by chtěla ještě naposled,
než padne tma na domy pobřežní,
si svlažit v moři horké chodidlo.
Chrám Matky Boží, v jehož sloupoví
ve strmých výškách nad městem jsem stál,
se díval klidně dolů do hlubin
a shovívavě mlčel. Zajisté
již viděl často toto divadlo
a přivykl již oněm polibkům,
jež každodenně, v slunce západu
je slyšeti tam dole v přístavu,
kdy robustní ta, líná maitressa,
mazlivá Marseille, věčně špinavá,
rozhýčkaná a vilná chorobně,
si v mořských vlnách nohy umývá
a s přístavem si dává dobrou noc . . .
Též socha Matky Ochranitelky

se s výše sloupu dívá nehybně
a klidně strmí v čele kostela,
smířena navždy s velkým městem tím,
kde nazí hoši kradou melouny
a sešlé holky v úzkých ulicích
se prodávají drsným matrosům,
kus po kuse za dvacet centimů — — —
I tenkráte, když v sloupoví jsem stál
a nepohnutě hleděl na moře,
k majákům mrtvým, nerozžehnutým,
se nezachvěla ani statue
a Matka Boží Ochranitelka
se zdála míti oči přivřené,
nehybné, mrtvé, jako znavené
čekáním čehos, kdysi, odkudsi — —
A to snad mělo brzy přijíti,
neb přístav těžkým puchem zapáchal,
i slunce bylo příliš krvavé
a okna kajut, domů pobřežních
jak výhně pecí rudě svítila.
Sloup mramorový, o nějž hlavu svou
jsem tenkráte měl tiše opřenu,
byl sice chladný, mrtvě studený,
však zabarven byl sluncem krvavě
a v místech těch, kde potem zavlhl
a tváře mé se jemně dotýkal,
jsem pociťoval slabé zvlnění
a instinktivně cítil trhlinu.
Takovou tesknou předtuchu jsem měl,
předtuchu slepou, krajně zvířecí,
pudovou, smutnou, mrtvou, bezmocnou —
a nozdrou šleh' mi přípach popele.
Tenkrát to přišlo, ona únava,
že podle sloupu zvolna jsem se svez'
a viděl jsem, jak hoří Francie.

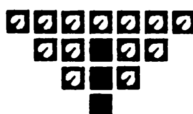
Obrovská vlna, rudá, krvavá
(ach, nikoliv, to nebyl západ již),
obrovská vlna, jasně hořící,
se valila od břehů Alžíru,
hořela jasným, hrozným plamenem,
do výše Alp se vzdorně týčila,
ječela divě, běsem posedlá
a chroptěla a temně supěla
a valila se blíž a blíž a blíž,
s tím hřebenem svým, děsným, vzdouvavým,
z nějž rudé páry k nebi kouřily
a zatemnily věže majáků.
Přes úžinu, jež vedla k přístavu,
se přehoupla děsivým přemetem,
zasykla vztekle — a jak na povel
chytila řada krajních parníků.
Vznítil se přístav. Žhavé plameny
se plazily po břiše loděnic,
chlemtaly olej v lodních skladištích
a spity vášní lezly nahoru,
kde v neslýchané, pusté orgii
se roztančily v síti lanoví,
lámaly stěžně, rvaly provazy —
a mřelo vše, co chtivě olízly
svým jedovatým, žhavým jazykem.
Hořelo v mžiku tisíc loděnic
a rybáři, co na nich seděli,
padali na znak s vlasem hořícím
a speklým retem lkali k Madoně,
neb hadry jejich byly děravé
a oheň bil jim přímo do stehen.
A pak i lkát a skuhrat přestali
a mokré hadry rvali se sebe,
by dříve umřeli. Zvuk píšťaly
odkudsi kvílel a pak utichl,

jakoby náhle kýmsi zaškrcen.
To mizela už první paroloď
a strojník zvedl seškvařenou dlaň,
by naposledy pohnul ventilem.
Na žhavém kovu nechal masa kus,
se vzňatým šatem vedle kotle kles'
a pak už sebou ani nepohnul,
už neslyšel, jak kotle praskají,
jak parolodi, jedna za druhou
se lámají a s teskným lomozem
klesají s lidmi zvolna do hlubin,
kde těla lidská, zpola spečená,
se hnusně třela o mrtvoly ryb,
jež kymácely břichem odulým
a svoje střeva, z těla vybředlá,
bezmocně táhly vodou za sebou.
A už se plazil oheň k nábřeží,
kde kouřilo již z domů pobřežních
a mraveniště lidské, špinavé,
se mihotalo v ryku zmateném
a rvalo se uprostřed uliček.
Už připálena byla tykadla
a zaskučeli lidé bolestí,
když zatínali si je do těla,
však zatínali, zatínali přec,
neb chtěli žít a konec přicházel.
A v onen den to byly nevěstky,
jež vybíhaly ze svých bordelů
a vrhaly se první do moře;
bylyť jen nahé, v pouhých košilích,
a lůna se jim ohněm vznítila
a nahých ňader svadlé pupence
jim olizoval oheň jazykem.
Tak vrhaly se dolů s nábřeží,
s hořícím lůnem, křečí vzedmutým,

a vzňatý vlas jak smolná pochodeň
jim svítil na cestu. A hořela
již celá Marseille, chytly kostely
a zachvátil již požár vinice,
jež dozrávaly tenkrát za městem.
Praskaly hrozny, krev z nich kapala,
révová, rudá, s vůní nasládlou,
a vpíjela se syčíc do země,
spražené horkem. Všecko hořelo,
vesnice, města, lesy, zahrady,
v Toulonu praskla děla přístavní
a v Orleanu bili na poplach,
neb hořela již celá Francie
a z Paříže již strachem prchali
a kousali se v chodbách operet,
kousali divě, neboť věděli,
že konec přichází — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Sloup chrámový,
pod nímž mne zmohla mrtvá únava,
se zachvěl temně ve svých základech
a v zad se řítiv s dutým rachotem,
jen zázrakem mé tělo nezasáh'...
A popel padal, padal neslyšně,
troud plachtoví a rahen spálených
se zvolna snášel, pokrýval mou tvář,
mé tělo halil bílým popraškem,
mámivě vlahým, uspávajícím —
a hustěji a pořád hustěji,
až pozvolna ve mdlobě smrtelné
jsem usínal pod bílým příkrovem.
Jen ještě jednou hnul jsem očima
a zdálo se, že doposud jsem živ.
To zaduněla rána hromová
a s výše své se dolů řítila

rodička, Matka Ochranitelka,
a padla hlavou do zčeřených vln,
kde s rybami se třely mrtvoly.
Pak nikde už se kámen nepohnul,
jen popel padal, tiše, neslyšně
a bílým prachem zasypal mi rty,
jež chtěly právě zašeptati:
Konec — —

NOCTURNO.

Rolničky, sáně, smích a křik,
sedněme, paní, na kozlík!

Stulte se, paní, ke mně blíž,
zaržáli koně, leťme již.

Sáně jsou lehké jako míč,
držte jen, paní, pevně bič.

Kopyta zvoní, dupy, dup,
jedeme, paní, o kalup.

Měsícem mraky sivé jdou,
jedeme, paní, s rakvičkou.

Zadržte, paní, jarý smích,
rakvička leží na saních.

Prásknete, paní, koně v cval,
vezeme srdce na močál.

Znala jste, paní, srdce mé?
Na pohřeb právě jedeme.

Srdce je chladné jako led,
prásknete, paní, koně v let.

Kopyta zvoní, dupy, dup,
jeďte jen, paní, o kalup!

Krákořou vrány, vyjou psi,
zahněte, paní, k rákosí!

Láska je, paní, velký hřích,
vezem ji v truhle na sáních.

Láska je, paní, velký klam,
vezeme srdce k bažinám.

Znala jste, paní, srdce mé?
Na pohřeb právě jedeme.

Močál se blíží, blíž a blíž,
zastavte, paní, koně již.

Zastavte, paní, koně hned,
otevřem truhlu naposled.

Rakvičku dolů, ráz, dva, tři,
nikdo nás, paní, nespatří.

Nikdo nás, paní, nespatří,
otevřte víko, ráz, dva, tři!

Nemějte strachu, paní má,
mrtvola nehne očima.

Chladné je, paní, srdce mé,
naposled dnes je zlíbeme.

Nehne se, paní, mrtvý oud,
možno jej k sobě přivinout.

Mrtvolka malá, jako pěst,
nestojí, paní, za bolest.

Mrtvolka tuhá, jako kost,
skolte ji, paní, pro radost.

Budu se, paní, dívat rád,
skolte ji ještě tisíckrát.

Srdce je mrtvé, nebolí,
kopejte, paní, v mrtvoly.

Kocourek mrtvý, či či čí,
vzal jsem ho, paní, z jehličí.

V zámeckém parku, v mechu skal,
kocourek, paní, dodýchal.

Pentličku rudou, paní, hle,
ještě má nyní na hrdle.

Znáte tu stužku, paní má?
Kocourek mluví očima.

Rozmarná paní, zatvrdlá,
stužku mu vřízla do hrdla.

Stužka už, paní, neškrtí,
oči však mluví po smrti.

Na ňadrech hřál se, posléz, žel,
kocourek paní omrzel.

V jehličí, v parku, v mechu skal,
kocourek, paní, dodýchal.

Znala jste, paní, ruce ty?
Tisíckrát byly proklety.

Ukažte, paní, ruce své,
zdá se mi, že jsou krvavé.

Kocourku mrtvý, srdce mé,
na pohřeb s paní jedeme.

K močálu, paní, pojďme blíž,
liška si zuby brousí již.

Zahoďte, paní, srdce v ráz,
dáme je lišce na pospas.

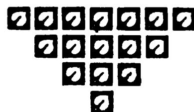
Pospěšte, rychle, paní má,
liška již svítí očima.

Slyšíte, paní, liščí sten?
Nežrala, mrcha, přes týden.

Liška již křoupe, křupy, křup,
jeďte zas, paní, o kalup!

Na kozlík, paní, jedna, dvě,
requie sýček zahraje.

Kopyta, sáně, ticho, vzlyk,
sedejte, paní, na kozlík!

DEN.

Takový šerý teskný den,
jakoby s nebe padal hlen.
Mazlavé bláto, kal a prach,
bláta je plno na cestách.

Takový den je velmi zlý.
Kročeje v blátě uvízly.
Obloha teskná, říjnová,
plna je mdlého olova.

Taková šedá ulice.
Kolčava sedla na plíce.
Pomalu pije, bestie,
pomalu, ale vypije.

Takový říjen proklatý.
Zase jsme sami, já a Ty.
Zase se kladem do lůžka,
ještě je v něm ta poduška.

Taková strašná vzpomínka.
Oči a šíj a ramínka.
Šílené byly pocely,
šíleně jsme to letěli.

Takový říjen mlhavý . . .
Člověka praští do hlavy.
Srdce se sápe hrdlem ven . . .
Jaký to šerý, teskný den . . .

DOKYPĚLY SAMOVARY.

Dokypěly samovary . . . Hlavou táhne tucha úzká . .
Ještě jednou slepý stařec projíti chce pláně Ruska.

V doutnajících spáleništích druh se k druhu zděšen
tulí,
kdesi v troskách hnije srdce, rozlomené žalem v půli.

Trudno žíti. Stuchlým dýmem rozpuštěné vlasy vlají,
nade Kremlem bílé Moskvy černé vrány krákorají.

Místo rukou rudý pahýl, místo očí rudý dolík
širou plání siré Rusi kráčí slepý melancholik.

Ztratil víru v lidské dobro, pohřbil lásku, nemá cíle,
o berlách se tiše vleče od mohyly ku mohyle.

Dusno v kraji. Dusno v duši. Květy vadnou v dusnu
trapném.
Na dně mohyl hnijí těla, posypaná bílým vápnem.

Ticho v kraji, ticho, ticho. Ani ptáček nezatiká.
Na mohylách opuštěných slepý chodec tiše vzlyká.

Rudé důlky vlhnou krví, rudý pahýl míří k hrudi,
srdce by si vyrval z těla, ale mrtvých neprobudí.

Kolik jich tam . . . ? Těžko říci. Snáze však se zapo-
mene.
Jen když děti najdou pole znamenitě pohnojené . . .

Kolik jich tam . . . ? Nezáleží, zda-li méně nebo více.
Jen když děti ohřejí si ruce dřívím šibenice . . .

Převalí se historie, všechno spraví cifra suchá,
tři sta tisíc lidí, řeknou, vypustilo tenkrát ducha.

Zemi mohyl smete vichr, potomkům se země zželí,
osázejí prázdné místo cibulí a petrželí.

Děti, děti . . . Všecko dětem . . . Slzy otců, mléko
matek . . .
Otcové šli s flórem k špalku, děti půjdou s hudbou
z jatek.

Sedí slepec na mohyle. Nevidí, jak jitro svítá . . .
Rudý pahýl míří k hrudi, křečovitě sebou zmítá.

Padá slepec, hryže hroudy, rety se mu v krvi pění,
vyje bolem, že tak draho přišla cena vykoupení.

Jako ve snu zní mu k uchu z dáli sykot samovarů,
hrdlo smyčkou zadrhnuté vztekle chroptí: Sláva
caru . . .

Psáno v únoru 1906.

VOLAVKA.

Když domy v okolí usnou,
vidět je stařenu hnusnou,
jak sladce do noci volá:
Hej, hola!
Mládenci, hola!

Nasáklá krví a močí
z průjezdu poulí své oči
a šeptá chraplavým hlasem:
Hej, hola!
Mám obchod s masem!

Ne že by vydělat chtěla...
Koncese, prodávat těla,
dneska je, mládenci, drahá!
Hej, hola!
Elsa je nahá!

Kdo mít chce koncesi snadno,
musí až na dno, he, na dno,
dvacet let prakse mít musí...
Hej, hola!
Přišly dva kusy!

Dvacet let prožít jak čuně,
dvacetkrát syfilis v lůně,
to, páni, člověka zkruší...
Hej, hola!
Za zlatku duši!

Člověk si konečně zvykne,
ze srdce kapka jen stříkne,
hop! holka, do žhavých kleští ...
Hej, hola!
Zásilka z Pešti!

Obchůdek za něco stojí,
dvacet let v hnoji, he, v hnoji,
to se už vyplatit může...
Hej, hola!
Za zlatku kůže!

Babizna vodnatá, stará,
k stáru se dočkala jara...
Hej, hola, mládenci, chaso!
Maso! Maso!
Kupujte maso!

ALPY VÁPENCOVÉ.

Tím šedým krajem kdysi jsem šel.
Prach bílých silnic tiše tam dřímá.
Krajinou sinou kdysi jsem šel,
krajinou s očima bílých skel,
krajinou s očima zvápenatělýma.

Bojácně vítr objímal
a lísal zvápenatělou půdu.
Bylo tam ticho v prostřed skal,
jediná silnice, křivá,
šla krajem ztrnulá, tklivá,
silnice zvápenatělých údů.

Ptáci tam zpívat přestali,
prach bílých silnic dusil jim hrdla,
bylo jen slyšet, jak v bolesti
křídla jim v skalách šelestí,
podivná křídla,
chrastivá,
zvápenatělá, ztvrdlá.

Ten kraj už dávno nevoněl
a na dně Věčna ležel s mrtvýma rtoma.
Jak padlý vojín v bitvách Vesmíru
pod vrstvou vápna tiše tlel,
obrovskou náruč, bílou, krásnou měl,
však byla zvápenatělá, chromá.

Tím bílým krajem kdysi jsem se bral
a tam jsem used v stínu staré jedle.
Snad přede mnou tam kdosi zaplakal,
neb ona, jedle, teskně mlčela,
ta jedle smutná, záhy sešedivělá,
nehybná, mrtvá,
jako zvápenatělá.

A nikdo nešel ani kolem mne
a touhy těch, co tady kdysi šli,
touhy tajemné,
zde v tomto kraji jistě umřely
a tlely tiše v lůně starých skal,
kde kámen bílý jako lidská kost
se v hloubky roklí kamsi sesouval,
rachotil temně, rachotil a lkal,
ten bílý kámen, kosti podobný,
sinavý, šedý,
zvápenatělý.

V tom šedém kraji nikdo nerušil
a člověk sám to ani netušil,
že sladká závrať smysly jeho jímá:
V tom bílém kraji pod jedlí zde spát,
pozvolna stydnout, tiše ustydat,
tiše zde usnout, tiše, tiše, nesmírně tiše,
se srdcem tichým,
zvápenatělým,
a s očima polozavřenýma,
odpouštějícíma,
zvápenatělýma.

DUETTO TRAGIKOMICKÉ.

Všecko je za námi, všecko už známe,
čekáme klidně, až všecko se zláme,
nemáme touhy a nechceme jara,
písnička otřelá, stará...

Čekáme klidně, až všecko se střítí,
chtěli jsme zpívat a nechceme výti,
čekáme lhostejně, ode dne ke dni,
písnička otřelá, všední...

Nemáme strachu a smějem se smrti,
co dřív nás líbalo, nyní nás škrtí,
konopí dozrálo, srdce se houpá,
písnička otřelá, hloupá...

Čekáme klidně, až všecko se shroutí,
až hymnus zakončí písničkou z pouti,
známe ji z paměti, každý ji píská,
písnička otřelá, nízká...

Všecko, co vzletělo, dolů zas spadá,
řekne se: Měl ji rád, měla ho ráda,
v několik směšností všecko se stěsná,
písnička protivná, děsná...

VE CHVÍLÍCH ZKAMENĚLÝCH.

Jde jaro, léto, podzim, zima,
sníh cítíš nad sebou,
den ze dne chladne teskné klima,
však ruce nezebou.

Jdou zase chvíle žhavých smrští,
však člověk necítí . . .
Je bez masa. Až smrt jím mrští,
nu, dobré zažití — —

ÚTĚCHA MOJÍ MUŠCE.

Dušinko moje, život není Eden,
zbytečny všecky protesty.
Z pavučin zrádných život náš je spředen,
pavouci lezou do cesty.

Rekursů zanech. Kolky platíš krví.
Protesty draze přijdou ti.
Pavouku vzdej se, který přijde prvý,
chřtánem ti tiše zakroutí.

Je to tak dobře, je to výhodnější.
Marna přec každá replika.
Z bláhových mušek ta je nejhloupější,
která pavouku utíká.

Dej se mu vypít. Jsi přec jeho služka.
Ať se jen řádně napije.
Lhostejno, jsi-li nepatrná muška
nebo jen muší mumie.

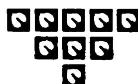
Neplakej, vzdej se. Blázen, kdo se souží.
Marně si kazíš náladu.
Utečeš? Budiž. Přijdeš z bláta v louži.
Jiný tě chytne ze zadu.

Třepeš se marně v pavučinách žití.
Která pak muška doletí?
Muško má, neplač, musí to tak býti,
také ty přijdeš do smetí.

Srdce se svírá, proč bys ale lkala?
Smetiště není příhanou.
Tělíčko mrtvo, muško moje malá,
křídélka však ti zůstanou.

Křídélka modrá, hrají do zlatova...
Jistě že někdo najde je!
Zulíbá stokrát, zbožně si je schová,
šťasten se na ně usměje...

Jednoho jitra zvednou tě dvě dlaně
z ušpiněného předíva...
Křídélka modrá... Celý život za ně,
muško má zlatá, vábivá...

SILNICE U BORDEAUX.

Tou dlouhou, předlouhou silnicí,
kde slunce jasně tak svítí,
chtěl bych zas jíti,
ach, jíti, jíti,
jednou jen v žití.

Zas jednou s tlumokem na zádech
a v ruce s pořádnou holí,
lesy a poli,
ach, poli, poli,
přes hory doly.

Chtěl bych jen jedenkrát v životě
zas projít smavé ty kraje,
kde víno zraje,
ach, zraje, zraje,
do zlata hraje.

V těch zlatých, prohřatých vinicích
holky se vesele honí,
besídka voní,
ach, voní, voní,
sednout si do ní...

Jedenkrát ještě bych viděl rád
tu jednu z tehdejších časů,
havraních vlasů,
ach, vlasů, vlasů,
stisknout ji v pasu.

Tou bílou bordóžskou silnicí
už sotva půjdu kdy v žití,
chtěl bych však jíti,
ach, jíti, jíti,
slunce tam svítí!

U SAN SEBASTIANU.

Jest jižní slunce samo sebou žhavé,
však tenkráte jak výheň sálalo,
když nedaleko španělského města
jsem osamocen seděl na břehu
a bořil nohy do mořského písku.
Byl žhavý den a holá skaliska,
co chvíli zvlhlá přikvačivší vlnou,
zas v okamžiku prahla na slunci
a mořský hmyz, jenž zůstal na povrchu,
se malomocně v slunci třepetal.

Poledne bylo, větřík nezavál
a nad mou hlavou dřímalo pár stromů,
šedivých, tesknych, křivých, nevzhledných
a ověsených cáry pavučiny,
v níž jistě pavouk dávno nebydlil,
a bydlil-li, tož vedrem jistě usnul.
Kol kolem nešel jeden živý tvor,
tak ticho bylo, mrtvo jako v poušti,
jen vlna občas temně zalkala
a s břehu zvolna sesouval se písek.
I oceán byl jaksi zemdlený
a příliš těžce houpaly se vlny,
tak jak by vedrem zahoustla v nich sůl.

Malátnost jakás, nevýslovný smutek
mne přepadly v tom zvláštním poledni,

v té nehybné a mrtvé scenerii,
kde nepřešla ni noha člověka
a jen to moře v nekonečných pláních,
vzdouvajících se v dálkách přede mnou,
dávalo tušit známku živých světů
a cítil jsem, že celá vodní pláň
se uvnitř hýbe hrozným pohybem
tisíců tisíc šupinatých oblud,
jež každou chvíli mohou vynořit
nad hladinu svou uhrančivou hlavu
a zeleným svým, slizkým pohledem
mne trpaslíka přitlačiti k zemi.
A písek pálil — Vedro sálalo —
Marasmem mřely za mou hlavou stromy
a ani racek mořem nepřelít...
Takové teskno, teskno k zalknutí...

Přes hřbety druhých přehoupla se vlna,
veliká, větší než-li ostatní,
tak široká, že táhla přes obzor,
přes celý obzor zelený svůj ohon
a divě řvala v ticho poledne.
Již břeh se třásl, na kterém jsem seděl,
v před hnala se, jak divá furie —
a v tichu tom, kdy mřelo listí stromů
a ani racek nevzlét ze skalisk,
v tom hrozném tichu pudem svým jsem cítil,
že tato vlna něco přinese,
cos ohromného, smrt anebo život,
však něco, něco, něco dojista —
neb celý kraj už očekával změnu
a bylo teskno, teskno k zalknutí.
A snad jsem vstal a nastavil i prsa,
neb také touhou po změně jsem mřel
a také cosi chorobně jsem čekal.

Břeh zaduněl a vlna zavyla,
to o skaliska rozbila si hlavu
a vrátila se s nářkem do moře.
Blíž mojí nohy, na povrchu písku,
kde hrozná vlna vyvrhla svůj břich,
ležela malá, leklá mořská ryba,
malá a leklá.
A to bylo vše,
co přišlo z toho ohromného jícnu,
jenž přinésti měl aspoň záhubu,
by nebylo tak k udusení teskno.
Páchnoucí, leklá v písku ležela
ta nepatrná, malá mořská ryba,
jež oči měla jako skleněné,
mrtvolné, leklé, bezvýrazné oči
a pozvolna se horkem kroutila,
když celým žárem sálalo v ni slunce.

Nic nebylo zas v holém pobřeží,
než šedá řada zmírajících stromů,
zelený, sivě bledý oceán,
já a ta ryba. To jsme byli všichni.
A tenkráte jsem poprv ucítil,
co je to smutek. Neboť ona žena,
jež zůstala tam u nás v severu,
tu nebyla, by podala mi ruku.

KDYŽ VESLA VYPADNOU...

Je to už všecko jako sen,
jako sen spánku mdlého...
Ztratil jsem jednou vesla,
och, ruka klesla,
bez vesel plula proudem
lodička života mého,
po proudu plula, daleko,
v jakousi zemi záhadnou —
a lidé stáli na břehu a zvědavě se dívali
a někteří z nich pitvořili se
a směšně povykovali,
ba jako příklad varovný
mne dětem dávali:
Hle, nešika, nešika,
hleďte, děti, člun mu utíká,
varujte se, tak to dopadá,
když vesla vypadnou...
A někteří z nich zle si odplivli
a sliny jejich ujížděly za mnou,
když jako šipka po proudu jsem plul
a šátkem mával z člunu
chátře na rozloučenou,
na rozloučenou...
Kamsi jsem letěl bez vesla,
však mysl neklesla,
och, neklesla,
vždyť na břehu tam sotva věděli,

že ona je s sebou,
kterou nemilovali,
šlapali a kamenovali,
milenka moje,
bílá žena má.
Každý jen plil, plil
a nikdo netušil,
že na dně lodičky leží,
bílá, krásná a svěží
milenka má,
že se mnou plaví se do světa,
zdrásaná, ranami posetá,
však necítící, ničeho necítící,
protože milující....
Nahá a krásná,
s očima odevzdanýma,
ležela na dně člunu,
přikryta pláštěm lásky mojí,
veliká, vznešená,
však neviditelná.
A když se na březích ztišila chátra
a stále větší a větší vzdálenost
dělila člun náš a poslední slinu,
stříknutou s břehů,
povstala milenka má,
jak socha vztýčila se
a s úsměvem klidným, krásným na vlahých rtech
objala mne dlouze bílýma rukama svýma,
v objetí vznešené, úplné,
nekonečné —
a tak, jediné tělo,
splynuti v sebe, nazí a čistí,
dali jsme břehům poslední s bohem...
Zmizely obrysy země,

kde dlouhé úponky bičů
plazí se namísto svlačce,
kde místo růží květy rulíku pučí
a mléko matek mísí se s žlučí,
odpornou, zelenavou...
Zmizely břehy té země —
a člun náš letěl, letěl jak vichr,
bez vesla uprostřed proudu
v krajinu neznámou, záhadnou —
a bylo bez vesel dobře, úplně dobře,
ba zdálo se, že je to líp,
když vypadnou, vypadnou...
Vztýčeni na dně lodice,
splynuti v objetí posvěcené,
vroucí a nepoznané,
krajinu záhadnou míjeli jsme,
sladkou a shovívavou,
kde nikdo nehodil po nás,
kde snědé děti, když mihla se
lodička kolem pastvisk,
poslaly za námi úsměv
a do člunu hodily mateří doušku,
abychom v den ten svatební
vystlali dno svojí loďky.
Ta země neměla kamenů
a lidé, které jsme míjeli,
neměli sbalených pěstí,
protože sbalenou pěstí
nelze nahmatat srdce.
Z růžových zahrad se sbíhali k břehům,
volali: Vemte nás s sebou —
a vodu, kterou jsme jeli,
napouštěli olejem jakýms,
vonným a zarůžovělým.
Také hřbitovy, jež mihly se cestou,

hřbitovy cypřišové,
viděly naši lásku a nahost,
však ani cypřiš nepohnul se
a bez výčitky, němě a tiše,
s porozuměním hřbitovního strážce,
jenž mnoho viděl a zná,
díval se na naši plavbu.
I hrobník, který komusi kopal
pod cypřišem útulek poslední,
přes bílou zídku naklonil svou hlavu,
stříbrnou, klidnou, vrásčitou
a volal třesavým hlasem:
Jeďte jen dál, jeďte jen dál,
nechci, abyste tady umřeli,
neboť příliš se milujete
a v ten nešťastný den,
kdy pro vás dva kopal bych lůžko,
umřel bych bolem ... Jeďte jen dál — — —
A jeli jsme, jeli,
vztýčení, velcí, nazí a krásní —
i jezy jsme přehoupli
neslyšíce a necítíce,
neboť i vodní víry,
jež hučely divě v propastech jezů,
byly malomocny proti objetí,
jež v žhavou ocel slilo nám těla
a učinilo nás pány vody,
nebe i země.
Teprve v pozdní podvečer,
když pozvolna ochabl proud,
náš člun se zastavil v tišinách,
pod olšemi zahořkle vonícími,
jež nad vodou skláněly větve
a ptaly se tiše hladiny,
jací to cizinci přišli.

V těch tichých, zamlklých vodách,
kde olše tak podivně páchly,
poprvé sami, já a má žena,
milenka bílá,
spali jsme spolu svatební noc,
poprvé sami —
a bylo to poprv, kdy v svatebním lůžku
jsem nenašel kámen,
poprv to bylo, kdy s ňader své ženy
jsem nemusil stírati slinu,
vplivnutou s ďábelskou jistotou
do nejbělejšího místa,
poprv to bylo, kdy vlasy milenky mojí
splývaly proudem s oddané šíje
a nebylo třeba vyplést z nich trny.
Nikdo se v olších nechechtal,
když z darované mateří doušky
jsem na dně člunu upravil polštář
a líbal — —
Mlčely tenkrát olše,
v té cizí, daleké zemi,
mlčely zádumčivě
v tu první a poslední krásnou svatební noc,
mlčely a jen voněly, voněly,
jakoby věděly,
že ten, který tam na člunu leží,
trpí právě chorobným snem
a má jen ve snách v náručí milou,
milenku bílou . . .

PÍSEŇ ZMĚŘENÝCH.

Už je to písnička omšelá,
ta píseň nového jitra.
Ztratila půvab svůj docela,
lhala.
Však po těch, co ji zpívali,
stopy nám tady zůstaly,
cestička malá,
vyvětralá.

A my tou cestičkou půjdeme,
půjdeme v ztracených stopách,
ztracených krajů se staneme
hosty.
Na špehy vyšlem hejno vran
a z kostí padlých karavan
sklenem si mosty,
pevné mosty.

Půjdeme, jak chodí špioni,
znamení dáme si tajné,
když cestou kamarád dohoní
druha.
Po lebkách, dobře změřených,
po prstech, ve vosk vtlačených
pozná se v noci
pán i sluha.

Za čapku vstrčíme ocúny
a kdo má zornice zhaslé,
ten sobě vypůjčí od kuny
očka.
Močálem, strží, horami
potáhne v patách za námi
hubená, dlouhá,
vzteklá kočka.

Potáhne žíznivá, hladová,
dáme jí napít jen slzí
a nažrat kuliček z olova
k tomu.
Jen ať se, mrcha, rozdrásá!
Až potom chrupne do masa,
nepůjde za nic
zpátky domů.

To je náš záložní, zadní šik,
umčle vyzáblé křídlo,
jež první vkousne se v okamžik
jitra!
Bez vozů, bez děl, bez spíží
křídlo se jednou připlíží
k samému hrdlu.
Půjdem zchytra!

DOPIS ZE SANTA MARIA.

Vy ptáte se, zda se to zacelí,
zda spadlé mosty poznovu se sklenou . .
Jste velmi dobrý, drahý příteli,
však odpusťte, už nejsem více ženou
a jako ženě psát mi nesluší . . .
Můj dobrý hochu, sotva máte zdání,
že také ta už přišla o duši,
jíž kdys tak měkce hladíval jste dlaní
a hřál se teplem jejích pohledů.
Dnes ani ruku snad byste mi netisk . . .
Jste v bludném kruhu, z nějž vás vyvedu
do zašlých koutů zastrčených smetisk,
v ta špinavá a pustá nádvoří,
kde v mrtvém stínu oleandrů tlících
květinka svadlá smutně živoří,
jež zbyla tam po starých nájemnících.
To, co jste při mně nejvíc miloval,
už dávno, hochu, v oněch koutech dřímá
a není síly, aby člověk lhal.
Jsem pouhá děvka, pravím vám to zpříma.
Však míval jste mne, míval, hochu, rád
a pro tu lásku ušetřte mne knutou,
vždyť jako bratru jdu vám povídat
tu skutečnost, tak ubohou a krutou —
a vleku-li vás v kout ten špinavý,
mám v duši jiskru naděje kdes vespod,
že nešlehnete knutou do hlavy,
že vůči bolu nebudete despot

a pochopíte pomejí těch jed,
jež všecek lesk mi vyštípaly v oku.
Co bylo, hochu? Nevrátí se zpět
těch bědných, shnilých, zašlých osm roků,
jež počaly dnem oním svatebním
a každým rokem — Kriste, kdo to změní? —
a každým rokem s úšklebkem svým zlým
mi přinášejí dvanáct utrpení.
Chci dítě, hochu. Tak to počalo.
Či nechci, nechci . . . Ale já jsem chtěla . . .
To bývá tak, když srdce splakalo
a kdesi dole jakás touha vřelá
se z čista jasna náhle objeví,
tak silná touha, že snad stačí k žití
a jediná je schopna úlevy.
Ach, tenkrát, hochu, tenkrát se to cítí,
ve třesku sklenic, z vášně rozbitých,
v zápachu kouře, likérů a vína,
kde všecky city opanoval břich,
kdy polibky jsou jako žíravina
a páchnou hnusem kluzkých anekdot,
kdy vlastní žena zprotiví si muže
a v noci dýchá jeho pivní pot,
tenkráte, hochu, vadnou první růže
a na dně srdce klíčí z kořenů
vášnivá touha, mámivá a sladká:
žít, zapomenout v sobě na ženu
a prožít rozkoš, jakou zná jen matka.
Já chtěla dítě, chtěla osm let
a po něm v křečích volala den ze dne,
té touze v pospas hodila jsem svět,
své celé ženství, uražené, bědné,
za duši duši, tělo za tělo
jsem prodávala pro své příští dítě —,
však ono nešlo, nepřicházelo — — —

A tenkrát ďábel hodil po mně sítě.
Než zavřete však oči odporem,
než tenhle dopis zdrtí vaše ruka,
snad dovolíte, rozhryzaným rtem
když aspoň v letu vylíčím vám muka
jež jako těžkou kouli z galejí
po celá léta za sebou jsem vlekla,
ohromnou kouli marných nadějí,
řeřavou, žhavou, těžkou kouli z pekla . . .
Vy neznáte ty dny a týhodne
a sotva znáte smrtelné to chvění,
jež prožívají ženy neplodné,
když nepřichází jejich oplodnění,
vy sotva znáte červený ten květ,
jenž každým rokem dvanáctkráte pučí,
jenž dvanáctkráte chodí zabíjet
a každý měsíc mučí, mučí, mučí,
květ výsměšný, jenž ženám neplodným
jde připomenout dvanáctkráte za rok,
že marně touží planým tělem svým,
že marný, marný poslední jich nárok . . .
Za osm roků na sto bolestí
a každý měsíc každá hlodavější . . .
Já slýchala, jak srdce šelestí
a muž si hvízdal variaci z Gejšy.
Můj příteli — a přišla hořkost chvil,
že muž mi řekl: Brzy budeš stará—
a zrovna tenkrát skřivan zazvonil
a všecko živé těšilo se z jara . . .
Ach, jaro, jaro . . . Cítím vše jak dnes . . .
Ty stromy v sadech, plné živné mízy,
za naší loukou voněl jarem les,
jen já těm touhám byla tolik cizí . . .
A v chvílích těch, kdy vše se líbalo
a v jarním slunci tály staré smutky,

kdy také špačka cosi lákalo,
by za svou milou vletěl do své budky,
jsem vzala v ruce Plodnost Zolovu
a jak bych v sobě zahřát chtěla zmiji,
já četla knihu, slovo ke slovu,
a zahřívala chorou fantasii.
Chtěla jsem dítě, tenkrát na jaře,
a výkřik touhy zdržela jsem stěží,
vzkřiknout jsem chtěla jaru do tváře,
že moje tělo doposud je svěží,
že nechci více, než ta samička,
jíž hlouček mláďat v budce tam se zrodil,
že, Kriste můj, jsem také rodička
a na tom jaře také chci mít podíl — —
V ten jarní večer, drahý příteli,
jsem jako spita plížila se k lůžku,
poklekla tiše k svojí posteli,
horečnou hlavu dala na podušku
a volala tam k tomu nahoře,
jenž, jak mi řekli, hříchy světa snímá,
by ráčil shlédnout k mojí pokoře
a dotk' se prsty oplodňujícíma.
Když posléze jsem oči zavřela,
můj sen byl spíše jakous mdlobou sladkou...
A jitro na to už jsem věděla,
že nikdy více nestanu se matkou — —
Zlý posel přišel, kat ten cynický,
s tím zkrvaveným, měsíčním svým květem —,
a chechtal se, že jednou pro vždycky
už jako ženich půjde se mnou světem.
A hvízdal špaček v špici topolů
a v okna táhla šeříková vůně,
když chopila jsem nůžky se stolu
a bez výkřiku bodla jsem se v lůně.
A snad jsem tehdy měla oči v sloup

a snad se ani nepohnuly brvy,
když hroty nůžek zabodly se hloub
a zdravá tekla s jedovatou krví.
Můj příteli — a konec všední je.
Z nemoci vyšlo tělo moje choré.
Z toužící ženy dnes je bestie
a jsme-li sami, muž mi říká — tvore . . .
Tak nějak vše se roztřepilo v cár
a v našich sadech vzrostlo mnoho blínu . . .
Muž odvezl mne v dálku do Švýcar
a jeden v druhém hledáme teď vinu — —
Můj příteli — a u nás ve vile
je mladý, statný, zavalitý kočí;
má způsoby sic trochu nemilé
a také krví podlité má oči,
však praví se, že mnoho dětí měl
a jeho mužství že je příliš silné . . .
Ach, ovšem . . . ovšem . . . Je přec rozdíl těl . . .
Švýcarský silák dobře k tělu přilne . . .
Che . . . Cho . . . Che . . . Švýcar . . . Silná ramena . . .
Je v naší vile kolna jedna šerá . . .
A tam jsme . . . padli . . . včera . . . do sena . . .
Taková chvilka . . . kdy to bylo? . . . včera . . .
Che . . . Cho . . . Che . . . Silák . . . Kolna . . .
Trhlina . . .
A v koutech kolny . . . pavouk . . . přede sítě . . .
A on se . . . Švýcar . . . bohem zaklíná,
že ještě . . . ještě . . . možno míti dítě — —
Ježíši . . . Kriste . . . Není to jen sen? . . .
Prý dosud . . . kočí . . . nezmýlil se v ničem . . .
Dnes hulákal však . . . v noci . . . nachmelen . . .
a proč tak práskal před mým oknem bičem?
Nevíte . . . ? . . . Divno . . . Nevím ani já . . .
A přijeďte . . . do Santa Maria . . .

V St. Maria, Švýcary, 1905.

METAŘI.

Turisto, pastva pro oči!
Fotografický snímek...
Metař se snadno ochočí.
Kouříme k stáru z dýmek,
metem a metem,
nehneme retem,
hledáme v špíně mládí prchlé,
meteme k stáru lidské chrchle,
meteme chrchle.

Metař má srdce podivné.
Nezná už touhy žádné.
Dozorce sykne, odplivne,
na dlažbu slina padne
a my ji smetem,
nehneme retem,
hledáme v špíně mládí prchlé,
meteme k stáru cizí chrchle,
meteme chrchle.

Pálila kdysi násada
koštěte jako plamen,
dozorci vletěl na záda
špičatý, ostrý kámen,
dneska však metem,
nehneme retem,
hledáme v špíně mládí prchlé,
meteme k stáru lidské chrchle,
meteme chrchle.

Nechte nám, páni vznešení,
korunku naši denně . . .
Až metař v prachu zcepení,
na truhlu dejte ženě,
vždyť metem, metem,
nehneme retem,
hledáme v špíně mládí prchlé,
meteme, páni, vaše chrchle,
meteme chrchle.

BOULEVARD U VELKÉ OPERY.

V oněch velkolepých místech,
kde — jak praví všichni znalci —
velké město nad Sekvanou
soustřeďuje v sobě tepny
nádhery a elegance,
takže kdosi nazval správně
tento boulevard živým srdcem
Paříže,
v těch známých místech
slyšet bývá někdy večer,
když se člověk skrčí u zdi,
jakýs temný, dutý hukot,
jak by někdo těžce úpěl.
V ona velkolepá místa
zbloudí zřídka prostý člověk,
ba i obyčejný povoz
rád se oněm místům vyhne,
takže je tam málo hřmotu;
jemné ucho všecko slyší,
zvláště tehdy, chce-li slyšet.
Tam jen přepychové vozy
s gumovými obručemi
neslyšně se hemží, hemží,
bývá jich tam sto i tisíc,
napřed s párem drahých koní,
v prostřed s párem drahých lidí,
v zadu s korunkou neb erbem.
To jsou právě ony vozy,

na nichž Paříž vystavuje
každodenně svoje šperky,
brilanty a náušnice,
kožichy a soboliny.
Pohyblivá výstava ta
s gumovými obručemi
šumí tichem podvečera,
šumí tiše, pohádkově,
jak by ji sem kdosi přenes
z Tisíce a jedné noci.
A v těch pohádkových chvílích,
dá-li člověk ucho ke zdi,
slyší jakés temné chvění,
jak by někdo ze spod úpěl.
Úpí břicho veleměsta.
V oněch velkolepých místech,
která kdosi nazval srdcem,
úpění je dobře slyšet,
neboť vozy tiše plynou
po gumových svojích kolech.
V pohádkách těch, přenesených
z Tisíce a jedné noci,
břicho neunavně skuhrá,
žaludek, jenž kolik nocí
dobýval se marně k srdci,
naříká tam kdesi dole,
v plesnivých těch sklepních děrách,
v podzemních tak zvaných bytech,
kde nic není kromě plenty,
za níž žena vydělává,
roztažena na slamníku
jako středověká obět,
kousek chleba svému muži,
sobě a svým žlutým dětem.
Tenkráte, když vozy šumí

a to velké zlaté srdce
(výborně to kdosi nazval!)
vlévá šťávu do všech tepen,
tenkrát bývá nejlíp slyšet,
kterak to tam dole úpí,
řičí, naříká a skuhrá,
dobývá se kamsi vzhůru,
výš a výše, k srdci, k srdci — —
Ale marně. Marně zmítá
sebou v křeči prázdné střevo,
marně v úzkostech se svíjí.
Není slyšet, není slyšet — —
Je snad příliš silná stěna,
příliš tlustá vrstva sádla
mezi žaludkem a srdcem.
Neví břicho, kde je srdce,
neví srdce, kde je břicho,
nebo, ví-li, nechce vědět...
Snad že je to zrůdná stvůra,
tahle pohádková Paříž
z Tisíce a jedné noci.
Zrůdná stvůra z panoptika,
neboť zarostlé má srdce.

Je to zcela všední obraz,
bezmála už otřepaný,
ale tak to samo přišlo,
musil jsem to jednou říci,
neboť jsem to tenkrát slyšel,
ono řičení a vytí,
tenkrát večer u Opery...

PŘEDPOSLEDNÍ SLOKA.

Vzpomínám, paní, co se kdysi zdálo.
Byla noc dlouhá, teskná do rána,
dvé bílých rukou zádumčivě hrálo,
nezvykle zněly zvuky piana.

Červená lampa mdle se rozhořela,
pokojem lil se zkrvavělý nach
a v jeho ohni hořela dvě čela,
zadoutnal smutek v žlutých klávesách.

Doutnaly smutky, zapraskalo v hlavě,
vrátil se přelud, dávno minulý,
dech bílých ňader rozhořel se žhavě,
dva horké rety divě splynuly.

Okamžik krátký, políbení hnance . . .
Polibek žhavý, pálí ještě dnes . . .
A potom třeskla divná dissonance,
znavená hlava padla do kláves.

Šílené hudby předposlední sloka.
A poslední už zašla bez hlesu.
Proud horkých slzí sjel Vám zvolna s oka
a zalil tiše žlutou klávesu.

Červená lampa dávno dohořela,
v šeď tupých barev rozplynul se nach,
hlodavá bolest rvala však dvě těla,
krůpěje horké stydly v klávesách.

RUB.

A kdyby člověk byl jak z ocele,
jsou přece chvíle, kdy je stydno žíti,
kdy hejna hmyzu lezou po těle
a není síly, rotu zapuditi.

A není hůře, jako tenkráte,
když ještě v krvi zbylo trochu vzdoru
a ošklivosti z roty proklaté,
jež strká sosák do špinavých pórů.

Jsou světýlka, jež praští do hlavy.
Už člověk odvyk' dýchat v kraji slunném
a ustrašen svou náruč zastaví
před nedotknutým, čistým ženským lůnem.

Och, tenkrát člověk počíná se bát,
své lidské nic že pohřbil navždy v ničem.
Pokoutní zloděj jde se dobývat
do bílých zámků zrezavělým klíčem.

Tu tragiku lze chápat zúplna,
ta hořká chvíle nejhorší je mukou,
když mužská ruka, hrubá, smyslná
se setká s bílou, čistou, nedotknutou rukou.

A nutno bídně rdousiti svůj vztek
a bídně zapřít třicet svojich roků...
Och, dobytek, och, krutý dobytek,
jenž šlape kvítí v pomněnkovém oku.

Jak nestydatě dotírá se hmyz
a drze páchnou místnosti ty známé,
je cítit dech, jímž člověk načpěl kdys —
a konec konců: klame, klame, klame...

Jde v zpovědnici, podlý, otylý
a čistým retům nastrkuje uši,
jde trhat růže, sotva rozvily,
by chtivým chřípím vyvoněl z nich duši.

Někdy však náhle přivalí se strach
(to smečky hmyzu příliš drze žerou),
člověk jde tiše, bázliv po špičkách
a nehne ani bílou portierou.

Ten okamžik lze zapsat k nejlepším
a je v té póse aspoň trocha klidu,
když člověk nechá tělo v pospas vším
a kdesi v koutě zkoumá svoji bídu.

I to je rozkoš, státi za plotem,
kde bílé růže počínají kvésti,
stát pokorně, se zmlklým, tichým rtem
a zámky zahrad nerozbít svou pěstí.

J to je rozkoš... Žel, jak nestálá...
A zrovna tenkrát, když ji člověk vnímá,
jde k portieře krokem pardala
a rozhrne ji prsty špinavýma.

RANNÍ OBRAZ.

V činžáku bydlí mnoho rodin,
každá je skoro stejná.
Každého rána v osm hodin
pavlačí dlouhou přejde bosa
nakrmit kosa
bruneta obyčejná.

Zpěvavý pták se čistit musí.
Jak je to, bože, divné . . .
Panička smete ptačí trusy,
pokrčí všedním, tupým nosem
nad schlíplým kosem,
protáhne záda, zívne.

Děti řvou kdesi v prostřed síně.
Straší je bílá vana.
Kráčí tam paní jaksi líně,
koupání není sladkým losem,
pokrčí nosem
panička vždycky z rána.

Slunce jak zlatem tkaná šerpa
pokrývá všecky stěny.
Ze slunce člověk básně čerpá,
panička ale s všedním losem
pokrčí nosem,
vystrčí z okna pleny.

V činžáku tomhle trávím žití.
Snad je to v hvězdách psáno . . .
Dřív se ten hrozný barák sřítí,
než paní s manželským losem
přestane krčit svým nosem
jedenkrát, jednou jen ráno,
Maria panno . . . !

KOUŘ NÁDRAŽNÍ.

Trpím puchem nádražního kouře,
celou duší na něj nevražím,
blízkost jeho ponouká mne k vzpouře,
vyhýbám se z dálky nádražím.

Chvěji se před zvukem parostroje,
zní mi k uchu hrana tesklivá,
celá duše zachvěje se moje,
zaslechnu-li rány kladiva.

Nemiluji úder nárazníků,
při těch ranách úží se mi dech,
tají se v nich fatum ženských vzlyků,
kdosi šlape v rozdrcených snech.

Hnusí se mi život čekárenský,
nenávidím ono ovzduší,
výkřik jakýs, přidusený, ženský,
v čekárnách mi kvílí do uší.

Cosi zlého syčí v železnicích,
vždycky v kolách cosi zasténá,
kouř se vžírá v oči plakajících,
skvrní špínou bílá ramena.

Mnoho vzal mi s sebou rachot vlaků,
mnoho vzal mi parostroje hvizd.
Vzal i ženu světle modrých zraků.
Proto snad ta moje nenávist.

LES POMPES FUNÉBRES.

Někdo dřív, někdo později,
zázraky už se nedějí,
někomu dohoří v půli . . .
I mého žití může zhasnout svíce
a proto pro své bratry, tety, strýce
nechávám poslední vůli.

Přátelé drazí, rozmilí,
za živa jsme se škrtili,
po smrti držme však spolu!
Až černí ptáci s chocholími brky
v smuteční pokoj vsunou svoje krky,
shoďte je se schodů dolů!

O to vás prosím tisíckrát,
nemám tu černou chátru rád,
hrom do těch kulichů denních!
Strýcové, tety, varuji vás, zkrátka:
Každému ptáku dát se musí zlatka —
neplaťte na cizí čenich!

Není-li jiné pomoci,
to se už hleďte přemoci
a račte vylít pár slzí . . .
Ta věc je sice nepříjemna zraku,
však platí-li se za ni funebráku,
někdy to druhý den mrzí.

Také vás prosím, tetičky,
jen žádnou soustrast, hubičky . . .
»Škoda ho, zlatou měl duši . . .«
Ach, znám to, znám . . . Když jdete ze hřbitova,
jsou obyčejně první vaše slova:
Měl v rakvi zmodralé uši . . .

V truhle mne nechte potichu,
sice se stočím na břichu
a lehnu docela jinak — — —
Tetičky, tety, přejde vás chuť líbat,
tulákem nikdy není radno hýbat,
řeknete: Hanba, ten sviňák . . .

Na konec ještě jednu věc:
Prasprostý truhlář, moloděc,
ať truhlu zabední víkem!
Takový hoch má mozolnaté dlaně,
je zvyklý státi rána proti ráně,
zamkne mne rukou, ne křikem.

SVĚDEK.

O nic jiného se nejedná,
dekorace tuze průhledná,
soukromého rázu je to podnik.
Představte si šedou oblohu,
prostitutku zvadlou na rohu,
propadliště: zaprášený chodník.

V oponě je otvor neblahý:
Zakázaný přístup do Prahy.
Sítí nástrah propluje však štika.
Aby signum holky setřela,
zubem času vryté do čela,
na provázku vodí s sebou psíka.

Bez bázně a snad i bez hany
jezevčík ten opelichaný
paní svoji provází jak páže . . .
Bez něho by byla nejistá,
jezevčík však, němý statista,
mýlí oko policejní stráže.

Zdání pravdy všecko vyrovná,
oklame i oko špehouna.
S bodrým psíčkem měšťanská jde dcerka — —
Ctnostný pláštík této procházky
přikryje i sešlé podvazky,
přikryje i sešlapaná perka.

Jezevčík je svědek mlčící,
poslušně jde úzkou ulicí,
šťasten kráčí v obojku své šňůrky...
Vesele si štěkne, poskočí,
s láskou hledí paní do očí,
vede-li si hosta do komůrky.

Nožičky má jako z olova,
třetí den už nežral, do slova,
dnes však psíček blaženě se tváří...
Na pohovce cosi šelestí — —
Dumá psíček, dumá o štěstí...
Půjdou dneska s paní k uzenáři...

Hodná paní, dobrá, rozmilá,
jezevčíka nikdy nebila,
za dvě zlatky koupila ho z psince...
Tolik tenkrát spolu plakali,
vždyť se, bože, oba hledali,
ona přišla tenkrát z nevěstince...

PÍSEŇ O PEŘINCE.

(Vigneta).

Ještě nám zbyla
peřinka bílá,
proč bychom blázni plakali . . .
Peřinečka bílá,
však si moje milá
tělíčko do ní zabalí.

Psala mi psaní,
že nemá spaní,
můry jí lehly na duši . . .
Poslal jsem jí radu,
schovej očka, bradu,
peřinku stáhni přes uši.

Stáhnem ji spolu,
nespadne dolů,
tisknu ji pevně pod hlavou . . .
Vyplakej se, milá,
peřinečka bílá
vypije slzu krvavou.

Vyplač se do ní,
peřinka voní,
peřinka duši zkonejší . . .
Hezky spolu spěte,
než-li procitnete,
budete obě bělejší.

Ještě nám zbyla
peřinka bílá,
která nám lásku nezazlí ...
Peřinečka bílá,
jen se, moje milá,
jen se s ní v noci pomazli ...

V KNIZE TÉTO OBSAŽENY JSOU BÁSNĚ:

